

H niinkuin Hanna

Suomessa on monta Hannaa, mutta vain yksi ainoa Tapiola Sinfonietassa soittava sekä Sibelius-Akatemiassa ja Keski-Helsingin musiikkiopistossa opettava huilutaiteilija ja pedagogi Hanna Juutilainen. Tämä Huiluseuran nuorten kursseja viime vuosina luottannut pitkän linjan monipuolinen huilisti saapui haastatteluvakseni eräänä myöhäisenä kuluvan vuoden toukokuuisena keskiviikkoiltana kahvila Tin Tin Tangoon. Helsingin ilta pimeni sitä mukaa kuin syväasukellus eteni.

M illaisia ääniä lapsuutesi musiikkimaisemassa kuului?

Kumpikaan vanhemmistani ei ole ollut mitenkään musiikin kanssa tekemisissä. Mummoni kyllä kuulemma lauloi aina. Vanhempi veljeni Petri soitti pasuunaa, ja minun huilunsoittoharrastukseni olikin itse asiassa veljeni aikaansaannos. Petri lähti Sibelius-Akatemiaan, ja osti ensimmäisellä opintolainallaan minulle Hernald's -merkkisen perus-aloittelijahuilun. Siitä alkoi huilunsoittourani. Idea soittamisesta oli siis kokonaan veljeltäni, jonka Varkauden musiikkiopiston (silloisen musiikkikoulun) orkesterin kapellimestari ja multi-instrumentalisti Mikko Parviainen oli aikoinaan laittanut soittamaan pasuunaa ajatuksella "siitä pojasta tehdään nyt pasunisti" ja jonka yksi parhaista kavereista Esa-Markku Juutilainen soitti huilua. Esa-Markku oli tuohon aikaan suuri ihanteeni, joten pidin kai jo siksikin huilunsoiton aloittamista kivana ideana.

Olen siis kotoisin Varkaudesta, mis-

sä oli lapsuus- ja nuoruusaikanani erittäin aktiivista musiikki- ja amatööriorkesteritoimintaa. Aloitin huilunsoiton 11-vuotiaana, ja olin soittanut puoli vuotta, kun pääsin mainitun Mikko Parviaisen johtamaan orkesteriin soittamaan toista oboeta, toisin sanoen kakkosoboeta stemmaa huilulla – orkesterissa oli tuolloin vain yksi oboe. Kaupungissa oli myös amatöörifilharmonia, jossa oli sekä paikalli-

sia harrastajia, musiikkiopiston opettajia että pitkällä olevia oppilaita. Olen päässyt soittamaan bändissä hyvin nuoresta saakka, ja se on ollut kyllä erittäin hienoa. Meillä oli ammattikoulun juhlasalissa aina puolivuositain loppuunmyytyt konsertit, ja työläiskapungin puhallinorkesterilaisena pääsin tietenkin soittamaan kaikkiin mahdollisiin kinkeriin, vappumarsseihin ja muihin tapahtumiin.

Millainen oli alkutaipaleesi huilun kanssa? Mikä sinua vei eteenpäin ensimmäiset kymmenen vuotta? Kuinka opinnot etenivät ammattiin saakka?

Muistan viettäneeni huilunsoiton aloitettuani kaiken aikani musiikkiopistolla, missä myös orkesterit toimivat. Sain myös nopeasti kavereita soittopiireistä, ja kaikki muut harrastukset, kuten aitajuoksu, jäivätkin sen siliän tien melkein heti. Opin nopeasti nuotinluvun, ja olen edelleen hyvä primavistaaja. Olen aina "soitellut" paljon, suoranaista treenaamisesta ei oikein voi puhua, en ollut todellakaan mikään hikipinkohuilisti. Joskus lukioajassa rupesin haluamaan toisinaan huilistiksi, ja minun on ilmeisesti myös täytynyt saada siihen ulkopuolista kannustusta. Ensimmäinen huilunsoitonopettajani oli Varkauden paikallinen palopäällikkö Matti Talasniemi, joka päätettyään lopettaa soittamisen luovutti minulle koko huilunuoitustonsa tehtyäni hyvällä menestyksellä I-kurssin. Sain häneltä nuotiston lisäksi hänen paikkansa orkesterin ykköshuilistina sekä muutamia oppilaita. Tuohon aikaan lähdin Kuopion konservatorioon Herbert Lindholmin oppilaaksi. Kuopion-aikana vakuutuin omasta huilistipotentialistani, joten pyrkiminen ja ei-pääseminen Sibelius-Akatemiaan oli suuri romahdus. En kyllä ollut oikeasti tehnyt töitä soiton eteen vielä Akatemiaan pyrkiessäni, joten ikään kuin törmäsin realiteetteihin silloin. Filispohjalta lahjakas soittelu ei vienytkään suoraan maan ainoaan musiikkiyliopistoon. Opiskelin sitten Kuopiossa ammattipuolella huilunsoittoa, ja hain toisen kerran Sibelius-Akatemiaan seuraavana keväänä, tällä kertaa musiikkikasvatuksen puolelle. Vuosi oli 1981 ja toinen kerta toden sanoin.

Huilussa menin Akatemialla ensin Eeva Hibaylle, sitten Tapio Laivaaralle ja lopuksi Mikael Helasvuolle, jonka luokalta sitten valmistuin. Ihan ratkaisevaa koko huilistiksi ryhtymisen kannalta oli kesäkurssi Ramsgate-nimisessä englantilaiskylässä vuonna

1986, missä opettajana Geoffrey Gilbert. Kurssi oli huikea, opin Gilbertiltä suurin piirtein koko huilunsoiton kahdessa viikossa! Näitä oppeja treenaan osin vieläkin. Vaihdoin Sibelius-Akatemiassa samaisena vuonna 1986 musiikkikasvatuksen puolelta solistiselle osastolle, jolloin menin Mikaelille, ja orkesteripaikan Tapiola Sinfonietassa voitin tammikuussa 1988. Ennen Tapiolan paikkaa olin keikoilla ja viransijaisena Helsingin Kaupunginorkesterissa. Tapiolan koesoitto oli urani ensimmäinen ja viimeinen koesoitto!

Onko huilunsoitossa ollut suurempia "ansatsiremontteja" tai muita vastaavia vai onko eteneminen mennyt sujuvasti ilman suurempia kriisejä?

En ole koskaan joutunut käymään läpi mitään erityisen dramaattisia muutoksia tai tekniikkaremontteja. Mutta on kyllä joitain asioita, joiden kanssa saa kamppailla edelleen josain määrin. Kun joskus on moitittu joistain kvaliteeteista nuoruudessa sopivan ikävällä äänensävyllä, niin siitä on jäänyt ajatus, että niitä samoja asioita pitää koko ajan vain työstää ja työstää – vaikka ne eivät edes olisi enää ajankohtaisiakaan tänä päivänä!

Olet opettanut ja opetat edelleen paljon. Mitä opettaminen sinulle on?

Opettaminen on yhdessä kulkemista oppilaan kanssa, ja minun tehtäväni on auttaa löytämään niitä keinoja, jotka itse kullakin on hukassa. Aina oppilaaseen ei ole helppo samastua, ja kaikki ei vain aina toimi. Joskus luulen kuulevani tai aistivani jotain, mutta sitten se ei autakaan oppilasta. Mutta silloinhan kyseessä oleva oppilasopettajasuhde loppuukin nopeasti, ja niin sen pitää ollakin. Eihän kukaan ole ihan kaikille oppilaille se oikea opettaja. Hirveän paljon on tietenkin kiinni oppilaan omista odotuksista, siitä mitä oppilas opettajalta on tullut hakemaan. Tässä on huikeaa vaihte-

lua yksilöiden välillä, ihmiset ajattelevat niin eri tavoin.

Koetko profiloituvasi opettajana johonkin tiettyyn asiaan?

Minulla käy aina välillä pidemmällä olevia opiskelijoita tunnilla, ja heillä on yleensä jotain erittäin spesifiä kysyttävää. Nauroinkin jollekin tässä, että tunnen olevani vähän niinkuin erikoislääkäri: jos on joku tietty ongelma, niin Hanna-täti auttaa vastaanotolla! Itse oikeastaan koen opettavani mielelläni nuoria, koska heille ei ole kertynyt soittoon ongelmia niin paljon eikä niin syvästi.

Mitkä ovat rakkaimmat ja tärkeimmät (huilu)kappaleesi matkan varrelta?

Ainakin Debussyn trio, jonka soitin ensikonsertissani. Olen paneutunut siihen myös musiikkianalyysin tunnilla ja tehnyt siitä kirjallisen työnikin Akatemialla. Ylipätään ranskalainen musiikki on erityisesti sydäntäni lähellä, sen sointi- ja värimaailma, äänenväreistä lähtevä tapa kirjoittaa ja soittaa musiikkia. Kaija Saariahon musiikki on minulle myös hyvin läheistä, ja ihailen hänen tapaansa käyttää huilua teoksissaan äärimmäisen taitavasti. Myös Carl Philipp Emmanuel Bachin kaikki konsertot kuuluvat suosikkisävellyksiini. Barokkimusiikin yleensäkin koen hyvin rakkaaksi, ja olenkin viime aikoina ajatellut, että jokohan sitä taas uskaltautuisi soittamaan barokkia peltihuilulla, se kun on ollut niin pitkään pannassa. Olen toki aikojen saatossa esittänyt paljon barokin ajan teoksia, mutta esimerkiksi Bachin sonaatit odottavat vielä tilaisuuttaan.

Millainen on suhteesi huiluun? Onko huilunsoitto välineurheilua? Soitat kultaisella Muramatsulla – oletko vannoutunut kultahuilisti?

Olen jossain vaiheessa harkinnut vakavastikin hopeahuiluun siirtymistä.

Minusta kultahuilu on sävykkäämpi ja sitä kautta monipuolisempi, mutta hopeahuilu soittotavaltaan ja -vaatimuksiltaan rennompia. Hopea voisi siten kenties houkuttaa rehevämpään soittotapaan, koska se ei ole niin arka ilmentymän suhteen. Jossain mielessä hopea siis olisi voinut sopia soittotavalten paremmin, koska se olisi vaatinut vähän muutosta. Pidän kuitenkin kultahuilussa sen tietystä lämmöstä ja persoonallisuudesta niin paljon, että en ole hennonnut loppujen lopuksi koskaan oikeasti vaihtaa hopeaan. Puuhuillullahan me soitamme orkesterissa barokkia ja klassismin ajan ohjelmistoa, mutta puuhuilun soittamiseen kytkeytyy sen verran artikulaatiollisia puutteita ja muita haasteita, etten sen värin ihanoitavuudesta huolimatta ole harkinnut puuhuiluun siirtymistä. Myös soinnillisesti puuhuilun esiin saaminen on nykyorkesterissa hirveän vaivan takana. Kaikissa materiaaleissa on omat hyvät puolensa ja ihailtavat piirteensä, ja sinänsä en koe itseäni jämähtäneeksi kultahuilistiksi.

Mitä välineurheilukysymykseen tulee, niin kyllähän instrumentti vaikuttaa. Soittimenrakennustekniikka esimerkiksi kehittyi koko ajan – vanhoissa soittimissa voi olla vaikea syttyvyys ja saundin tasaisuus heittelevä. Uusissa huiluissa halvin Muramatsukin on jo todella hyvä, eikä kenenkään tarvitse tänä päivänä suinkaan investoida neljäkymmentätuhatta euroa saadakseen kelpo soittopelin.

Mikä mielestäsi on tärkeintä lasten huiluharrastuksessa?

Kävin Huittisissa pitämässä kurssia Katja Kohosen huiluoppilaille, mikä oli kiva läpileikkaus. Kyllä esittäminen, elämysten hakeminen ja suhde itse musiikkiin on syy soittamiseen ja harrastamiseen. Täytyy houkutella oppilaat avaamaan korvat ja kuuntelemaan mitä soitettava musiikki oikeastaan on ja löytämään tekemiseen hauskuus ja riemu, yhdessä soittaminen ja oman oppimisen oivallus. Tämän kaiken keskellä voi sitten viilata

pikkuasioita, mutta jos riemu ja into puuttuu, niin ei ole mitään.

Miten näet suomalaisen huilunsoiton tänä päivänä: musiikkioppilaitokset, ammattiopiskelijat, ammattilaiset?

Olen kyllä totta puhuen hieman huolestunut joistain asioista suomalaisessa huilunsoiton opiskelussa. Musiikkiopistoista valmistuvat nuoret (poislukien ammattiopintoihin jatkavat) hyvin usein lopettavat soittamisen. Amatööreille ei ole tarpeeksi foorumeita. Lisäksi viime aikoina on ollut hieman haasteellista saada riittävästi tasokkaita ammattiopiskelijoita eri oppilaitoksiin. Koko koulutusjärjestelmässä on vähän se ongelma, että hieman liian vanhana aletaan panostaa soittamiseen tosissaan.

Koulujärjestelmän ja musiikkioppilaitosjärjestelmän yhteensovittaminen ei myöskään puolestaan toimi parhaalla mahdollisella tavalla. Pitäisi olla paremmat mahdollisuudet keskittyä soittamiseen nykyistä varhaisemmassa vaiheessa, noin 15-vuotiaasta eteenpäin. Kuten sanoin, jotkut asiat ovat vaikeampia oppia vanhempana. On se mahdollista, mutta se on vaivalloinen eikä suinkaan paras tai ehkä edes suositeltava tie, vaikka se sattuukin olemaan se tie, jota itse olen kulkenut.

Olen miettinyt viime aikoina myös sitä, että pedagogien ja soittajien erikseen kouluttaminen ei myöskään ole hyvä juttu. Pitäisi enemmän painottaa sitä, että ne jotka opettavat myös osavat, haluavat ja tykkäävät soittaa. Pedagogiikka voi ja pitää tuki opiskelulla, mutta soittamista ja pedagogiikan opiskelua ei missään nimessä tulisi mitenkään eriyttää toisistaan tai kategorisesti jakaa vielä nykyistä kauemmas toisistaan. Pedagogiikan ei toisin sanoen tulisi tulla itseisarvoksi, sillä silloin suhde soittamiseen on todella vaarassa. Miten tällaisesta esimerkiksi voi edes nousta intohimoisia taiteilijoita ja soittajia uudessa oppilassukupolvessa? Amatööritarpeita se saattaa ehkä palvella, mutta ei sellaisesta kentästä kyllä ammattilaisia nouse. On

tietenkin aina se marginaaliryhmä, jonka lahjakkuutta eivät edes huonot olosuhteet kahlitse, mutta se on tosiaan pieni vähemmistö.

Olisi hyvä, että olisi enemmän niitä malleja, missä musiikkioppilaitos- ja orkesterijärjestelmä olisivat samassa veneessä eli tehtäisiin enemmän yhteistyötä. Yhtäältä orkesterimuusikot motivoituisivat opettamaan ja toisaalta taas oppilaitokset myös käyttäisivät heidän osaamistaan. Meillä täällä Suomessa on tässäkin liian kahtiajakautunut kenttä.

Onko sinulla ollut huiluidoleita?

On ollut, aina erilaisissa vaiheissa eri ihmisiä. Olen sillä tavalla kaikkiruokainen, että minulle kelpaa hyvä, rehellinen soitto, enkä ole herkkä tuomitsemaan. Eniten pidän niistä soittajista, jotka pystyvät välittämään musiikkia musiikin ehdoilla, tietynlainen itseisarvoinen huilismi on alkanut vuosien myötä ärsyttää. Muuntautumiskykyinen soittaja on ihailtava. Ei ole sellaista huilistia, jota ihailisin aivan kaikessa. Lapsena James Galwayn huilunkäsittely oli tietenkin ilmiömäisen vaikuttavaa, joskin myöhemmin siinä sitten rupesi havaitsemaan tiettyjä puutteita... Jacques Zoon, viimeisin Tapiola Sinfoniettan huilusolisti, teki muusikkona huikkeen vaikutuksen ja oli myös huilistisesti vakuuttava. En kuitenkaan pyri soittamaan instrumenttia samalla tavalla; lähestymme soittimenkäsittelyä eri näkökulmista. Mikael Helasvuon Stamitzin ja Bendan konserttojen levytykset ovat tehneet lähtemättömän vaikutuksen. Ranskalaiset, tuntemattomiksi jääneet 1940-luvun vanhat orkesterimuusikot soittivat myös mielettömän hienosti, vaikkeivät koskaan varsinaista solistiuraa tehneetkään. Amerikkalainen huilismi on jäänyt kaikkein vieraimmaksi.

Oppiiko tänä päivänä Suomessa hyväksi huilistiksi?

Mielestäni ammattiopiskelijoiden tasossa on viime aikoina ollut pieni

kuoppa. Olisi hyvä saada vertaistukea, esimerkkiä ja hahmotusta siitä missä mennään, ja tätä kaikkea varten pitäisi mennä kyllä ulkomaille. Ei siksi, etteikö Suomessa olisi loistavia opettajia, vaan nimenomaan siksi, että näkisi, mikä taso muualla on; mikä ylipäätään on mahdollista ja mitä voi tavoitella.

Millainen huilisti/muusikko/taiteilija olet? Milloin koet onnistuneesi?

Onnistuminen on minulle sataprosenttista läsnäoloa lavalla, sitä kun on täysin musiikissa mukana. Sitä voi estää vaikkapa ihan vain fyysinen väsymys. Olen muusikkona joukkuepeleaja ja koen onnistumista etenkin silloin, kun onnistun konserttitilanteessa kommunikoidaan täysipainotteisesti. Parasta on vaikkapa puupuhallinsektiossa tunne siitä, että me teemme tätä yhdessä hyvällä meiningillä ja se toimii. Silloin on mahtavaa, kun meitä kehuaan ryhmänä.

Jos tiedät että orkesteri on soittanut hienosti ja on ollut periaatteessa hyvä konsertti, mutta oma soitto-olo ei ole ihanteellinen, pystytkö olemaan tyytyväinen?

Tuo on kyllä ajan myötä helpottanut ja pystyn siihen paremmin kuin ennen. Samoin suhtautuminen virhei-

siin sun muihin on muuttunut armollisemmaksi, kehitystä on siis tapahtunut... Olen kyllä aina ollut kova jännittämään, joskaan esimerkiksi nykyisin orkesterissa en kyllä jännitä, ellei ole jokin kovin poikkeuksellisen ihmeellinen tilanne.

Onko erityisiä hetkiä, jolloin rakastat/vihaat ammattiasi/huilua?

Loman puute saa joskus huilu- ja ammattisuhteeni hieman kiristymään. Nytkään ei oikein ole pääsiäislomaa, kun täytyy harjoitella loppukevään hienoja ja innostavia mutta tietenkin aikaavieviä konsertteja varten. Soittaminen sinänsä on ihanaa, mutta liika on aina liikaa. Työn ja levon tasapainottaminen on aina haastavaa mutta niin tärkeää, jotta sitten jaksaa soittaa sitä kaikkea upeaa musiikkia!

Itse musisoinnista erityisinä hetkinä nousee mieleeni Ravelin pianokonsertin toisen osan ensimmäinen hui-

lun sisääntulo ja myös Ravelin Hahmion soolot. Hetki, joka edeltää muun orkesterin virtaan liittymistä, on maaginen. Ja aina on hienoa, jos orkesterin edessä on huippusolisti, jonka kanssa saa soittaa, oppia ja kokea uutta.

Onko syysterveisiä Suomen huiluseuralaisille?

Kaikki rohkeasti soiton kanssa liikkeelle! Kannattaa lähteä rohkeasti ulos omista ympyröistä ja altistaa itsensä turhia pelkäämättä uusille vaikutteille. Halu ja kiinnostus uuden oppimiseen on riittävä syy uskaltamiseen. Kaikenlaiset kurssit, konsertit ja muut ovat loistavia tilaisuuksia jokaiselle soittajalle.

Kannattaa lähteä avoimin mielin, mitään hävittävää ei yleensä ole. Kaikilta opettajilta yleensä tarttuu jotain haaviin – jos ei muuta niin sitten ainakin vältettäviä asioita! Sekin on hyödyllistä, että tunnistaa asioita, joita ei ainakaan halua toteuttaa! Ei tarvitse olla niin vakava sen suhteen, että joka pikku kurssilla pitäisi opettajan olla se juuri se itselle kaikkein sopivin persoona, jonka kanssa työstää asioita. ■

*Hanna Juutilaista baastatteli
Eveliina Laine*

Kuvat: Sami Perttilä

**Puhallinsoitinkorjaamo
Jarmo Parkusjärvi Tmi**

Åkerlundinkatu 6 A, 33100 Tampere
puh. 03-212 8699
www.parkusjarvi.fi
email: jarmo@parkusjarvi.fi

valtuutettu YAMAHA-huolto